

POTPORA EU ZA PROMICANJE ZDRAVIH PREHRAMBENIH NAVIKA KOD ŠKOLSKJE DJECE

Na jesen besplatno mlijeko i voće

Europska unija uvela je 1. kolovoza novi program voća, povrća i mlijeka u školama. Za provedbu će biti spreman diljem Europske unije od prvog dana školske godine 2017./2018., a cilj programa je promicanje zdravih prehrambenih navika među djecom, što će uključivati distribuciju voća, povrća i mliječnih proizvoda te posebne obrazovne programe, u okviru kojih će se učestvovati u važnosti zdrave prehrane i postupku proizvodnje hrane.

Tim se jedinstvenim programom objedinjuju i optimiziraju postojeći pro-

Školskoj djeci prvenstveno će se dijeliti svježe voće, povrće i konzumno mlijeko. Moguća je i distribucija prerađenih proizvoda, primjerice juha, voćnih kompoti, jogurta i sira, ako nacionalna zdravstvena tijela odobre taj izbor. Nisu dopušteni dodani šećer, sol i masti

jekti, u koje je prošle godine uključeno više od 20 milijuna djece. Iako je sudjelovanje neobvezno, svih 28 država članica Europske unije potvrdilo je da će sudjelovati u inicijativi u školskoj godini 2017./2018. Stoga je povjerenik za poljoprivredu i ruralni razvoj EU-a Phil Hogan izjavio da se novim

programom osigurava dragocjena potpora milijunima školske djece u EU-u i tisućama poljoprivrednika u svakoj državi članici.

- Takva se potpora pokazala osobito važnom za poljoprivrednike posljednjih godina, a povećanjem sredstava postat će još vrijednija. Uz to, novi je

program u skladu s prioritetom pojednostavnjenja jer se njime objedinjuju prethodni programi za distribuciju mlijeka i povrća u školama, rekao je Hogan.

Školskoj djeci prvenstveno će se dijeliti svježe voće, povrće i konzumno mlijeko. Moguća je i distribucija prerađenih proizvoda, primjerice juha, voćnih kompoti, jogurta i sira, ako nacionalna zdravstvena tijela odobre taj izbor. Nisu dopušteni dodani šećer, sol i masti, osim ako ih nacionalna zdravstvena tijela dopuste u ograničenim količinama. Uz odluku o točnom načinu proved-

be programa, primjerice, o uključivanju tematskih obrazovnih mjera i drugih poljoprivrednih proizvoda, države EU-a mogu i odlučiti dopuniti potporu EU-a nacionalnom potporom za financiranje programa jer se smatra da se novim programom osigurava veća sinergija i učinkovitost provedbe novog programa te dopunjuju druge mjere u području zdravlja i obrazovnih politika.

Proizvodi će se birati na temelju zdravstvenih i okolišnih razmatranja, sezonske ponude, raznolikosti i dostupnosti, uz davanje prioriteta proizvodima iz

EU-a. Države članice mogu poticati lokalnu ili regionalnu kupnju, organske proizvode, kratke lance opskrbe, koristi za okoliš, programe kvalitete za poljoprivredne proizvode. Od ukupnog iznosa sredstava EU-a od 250 milijuna EUR dogovorenog za školsku godinu 2017./2018. otprilike 150 milijuna EUR dodijelit će se za voće i povrće, a 100 milijuna EUR za mlijeko. Od 1. kolovoza 2017. dva postojeća programa, program voća i povrća u školama te program mlijeka u školama, obuhvatit će se jedinstvenim pravnim okvirom.

G. ROJNIĆ

DVODNEVNA 4. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA PROJEKTA LIFE SEC ADAPT

Izrada smjernica održivog razvoja

Partneri iz Hrvatske su Istarska razvojna agencija kao glavni koordinator, Istarska županija i gradovi Poreč, Pula, Rovinj, Buzet, Labin i Pazin

predstavnicima Grada Poreča i njegovog poduzetca Parentium sudjelovali su ovih dana u Puli na dvodnevnoj međunarodnoj konferenciji svih partnera na projektu Life Sec Adapt („Upgrading Sustainable Energy Communities in Mayor Adapt Initiative by Planninig Climate Change Adaptation Strategies“). Na konferenciji je sudjelovalo 50-tak sudionika iz Italije, Španjolske i Grčke, zemalja koje su uz Hrvatsku četiri članice Europske unije koje sudjeluju u realizaciji projekta, prijavljenog na natječaj Life Climate Action programa Life 2014.-2020. Nositelj Life Sec Adapta je tvrtka Sviluppo Marche dok su preostali talijanski partneri Regione Marche, te 12 gradova navedene pokrajine, uz po jedan iz Španjolske i Grčke.

Partneri iz Hrvatske su Istarska razvojna agencija kao glavni koordinator, Istarska županija i gradovi Poreč, Pula, Rovinj, Buzet, Labin i Pazin. Predviđeno trajanje projekta je 40

Zadnji je sastanak održan u Puli

mjeseci, a ukupna mu je vrijednost 24,5 milijuna kuna. Unutar tog iznosa budžet Istre iznosi sedam milijuna kuna. Poreču je od toga namijenjeno 760 tisuća, od kojih su 440 tisuća kuna bespovratna sredstva Europske unije, a ostatak je osigurao iz gradskog proračuna, saznajemo iz gradske uprave. Provedbom projektnih aktivnosti Poreč

se obavezao izraditi strateški dokument o prilagodbi klimatskim promjenama, te poštivanje niza protokola i poduzimanje dodatnih mjera s ciljem povećanja razine energetske učinkovitosti i promicanja načela održivog razvoja pa tako i očuvanja klime, odnosno svođenja klimatskih promjena na najmanju moguću mjeru.

Pod preuzetim obavezama stoji smanjenje emisije ugljičnog dioksida za najmanje 40 posto do 2030. kroz poboljšanu energetsku učinkovitost i povećano korištenje obnovljivih izvora energije te zadržavanje prosječne temperature globalnog zatopljenja ispod 2 stupnja Celzijeve, navela je direktorica Parentiuma Gordana Lalić. Ta tvrtka

i Grad su prošle godine izradili izvješće o procjeni trenutnog stanja klimatskih pokazatelja i trenutno rade na prikupljanju podataka za izradu procjene ranjivosti i rizika sektora od posebnog interesa. Nakon toga, saznajemo od Lalić, slijedi revizija postojećeg akcijskog plana energetske održivosti razvoja i plan mjera prilagodbe klimatskim promjenama.

Lalić je dodala da će svi ti dokumenti biti objedinjeni u Akcijski plan energetske i klimatske održivosti Grada Poreča za period od 2020. - 2030. godine i predstavljat će temeljni i strateški dokument kojim će biti točno propisane smjernice energetske i klimatske održivosti razvoja.

T. KOCIJANČIĆ

AQUARIUM PULA PRIDRUŽIO SE GLOBALNOJ AKCIJI

Svjetski akvariji protiv otpada u moru

Europska komisija pokrenula je krajem srpnja svjetsku kampanju pod nazivom „Svjetski akvariji protiv otpada u moru - World Aquariums Against Marine Litter“

Europska komisija pokrenula je krajem srpnja svjetsku kampanju pod nazivom „Svjetski akvariji protiv otpada u moru - World Aquariums Against Marine Litter“. Kampanja je to kojom se želi upozoriti na problem otpada u oceanima, a održana je krajem srpnja u Oceanografskom muzeju u Monaku, uz sudjelovanje povjerenika Europske komisije Karmenu Vella, Princa Alberta II od Monaka, izvršnog direktora Programa za okoliš Ujedi-

njenih nacija Erika Solheima i izvršnog direktora Svjetske udruge zooloških vrtova i akvarija Douga Cressa.

Preko 60 akvarija širom svijeta se već pridružilo kampanji te su poslali materijale, koji pokazuju kako će mora i oceani izgledati kroz nekoliko godina ako se ne pristupi upravljanju otpadom na ekološki promišljen način. Ovoj se globalnoj akciji pridružio i pulski Aquarium.

Tim je povodom povjerenik Vella rekao da su svjetski akvariji kao TV ekrani oceana te su, prikazujući šokantnu stvarnost morskog otpada, akvariji odlučili poslati „izvanredne vijesti“ o oceanima.

- Nadamo se da ćemo

s ovom akcijom izbjeći da nam akvariji postanu „History channel“ odnosno program s povijesnim

sadržajima o oceanima, poručio je Vella.

Inače, deset milijuna tona smeća baca se u

ocean svake godine pa se smatra da bi do 2050. godine moglo biti više plastike u moru nego riba.

Akvariji, kao veleposlanici mora, idealni su partneri za podizanje svijesti o ovom gorućem problemu te pozivanje građana, poslovnih zajednica i javne uprave na akciju. Preko 60 akvarija širom svijeta se već pridružilo ovoj inicijativi Europske komisije, kao i Aquarium Pula.

Kampanja nudi konkretne odgovore u borbi protiv otpada u morima i oceanima, posebice promovirajući pristup kružnog gospodarstva.

Kao mediji s jadranske obale vjerujemo da ćete prepoznati važnost ove teme i iskoristiti ljetne mjeseca kao idealnu priliku za praćenje i promicanje ove kampanje o potrebi očuvanja naših mora i oceana.

G. ROJNIĆ

**AUTOBUS ZVAN ČEŽNJA: EKOLOŠKI, SIGURNIJI I UGODNIJI JAVNI PRIJEVOZ
NAKON NABAVKE NOVIH AUTOBUSA UZ POTPORU EBRD-a**

Pula će nabaviti 20 autobusa na plin

.....
Europska banka za obnovu i razvoj raspisala je posljednjeg dana srpnja natječaj za izbor konzultanta te izradu Plana održive urbane mobilnosti Pule kao strateškog dokumenta koji predstavlja osnovu za dobivanje sredstava iz EU fondova
.....

Grad Pula i Pulapromet d.o.o. vođeni vizijom modernizacije javnog gradskog prijevoza, u sklopu ITU mehanizma (urbano područje Pula) potpisali su s Europskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) ugovor o kreditu vrijedan pet milijuna eura, čime je napravljen prvi korak u nabavi 20 novih ekoloških autobusa na prirodni plin.

Jeftinije gorivo

Kako bi se što skorije krenulo u realizaciju samog projekta, Europska banka za obnovu i razvoj, koja podržava projekt bespovratnim sredstvima tehničke pomoći, raspisala je posljednjeg dana srpnja natječaj za izbor konzultanta te izradu Plana održive urbane mobilnosti Pule kao strateškog dokumenta koji predstavlja osnovu za dobivanje sredstava iz EU fondova.

Ovim se dokumentom, kroz inovativan i kva-

Autobusi na plin manji su zagađivači gradskog prostora

litetan pristup, namjerava planirati gradski promet, koji na održivi način zadovoljava potrebe građana. Rezultati izrade takvog plana trebali bi dati rezultate prijeko potrebnih smjernica za nove razvojne mogućnosti prometnih rješenja, kao i eventualne prilagodbe prostorno planske dokumentacije.

- Kupnjom novih suvremenih CNG autobusa poboljšat će se pouzdanost i kvaliteta usluga javnog prijevoza za sve građane

Pule, a putnicima će pružiti jedan sigurniji i udobniji prijevoz. Jedan od glavnih ciljeva Pule je smanjiti emisiju stakleničkih plinova i potrošnju fosilnih goriva, istaknuo je direktor Pulaprometa Igor Škatar, napomenuvši da će se ulaganjem u nove autobuse smanjiti negativni utjecaji na okoliš i poboljšati kakvoća zraka, a novi autobusi pridonijet će i smanjenju buke u gradu te će trošiti znatno manje goriva u odnosu na postojeće.

EBRD-u će ovo ulaganje dodatno podržati u vidu nepovratnih sredstava namijenjenih za tehničku suradnju na pripremi i provođenju projekta. Bespovratna sredstva tehničke pomoći bit će korištena za izradu održivog Plana urbanog razvoja grada Pule i podršku Pulaprometu u implementaciji projekta te unapređenju operativnog i financijskog poslovanja. Cilj je razviti SUMP za Pulu, koji detaljno prikazuje program faza ulaganja

za razdoblje od 2018. do 2030. godine. Natječaj za izbor konzultanta zaduženog za izradu Plana održive urbane mobilnosti završit će se do 4. rujna 2017. godine.

300 milijuna kuna

Inače, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture raspisalo je natječaj, koji je otvoren do kraja listopada, za dostavu projektnih prijedloga za nabavu autobusa za pružanje usluge javnog gradskog prijevo-

Direktor Pulaprometa
Igor Škatar

za. Riječ je o dodjeli bespovratnih sredstava iz OP Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. namijenjenih za nabavu novih autobusa za javna gradska prijevoznika poduzeća kako bi zamijenili dio voznog parka a u svrhu poboljšanja usluge javnog gradskog prijevoza. Poziv je namijenjen svim operaterima koji obavljaju uslugu javnog gradskog i prigradskog prijevoza čiji su osnivači jedinice lokalne i/ili regionalne (područne) samouprave i kojima je pružanje usluga javnog gradskog i prigradskog prijevoza povjereno kao unutarnjem operateru. Među njima je ministarstvo navelo i Pulapromet, kao i gradske prijevoznike iz Splita, Zadra, Siska, Rijeke, Zagreba, Dubrovnika, Osijeka i Vinkovaca. Ukupna raspoloživa bespovratna sredstva iznose 300 milijuna kuna, a projekt se može sufinancirati u iznosu do 100 posto prihvatljivih izdataka.

G. ROJNIĆ

50 TISUĆA EURA: RASPISAN NATJEČAJ ZA NAGRADU ZA CIVILNO DRUŠTVO

Nagrađuju se inovacije za zapošljavanje mladih

EGSO je raspisao natječaj za nagradu za civilno društvo za 2017. čime će nagraditi inovativne projekte za promicanje kvalitetnih radnih mjesta i poduzetništva za budućnost rada, koje provodi civilno društvo, a usmjereni su na mlade, migrante i druge osobe koje nailaze na poteškoće u pristupu tržištu rada. Nagradu u ukupnoj vrijednosti od 50 tisuća eura podijelit će najviše petoro dobitnika, a rok za podnošenje prijave je 8. rujna. Svečanost

dodjele nagrada održat će se u Bruxellesu 7. prosinca ove godine.

Gotovo deset godina nakon što je financijska i gospodarska kriza dosegla svoj vrhunac, Europska se unija unatoč nedavnim poboljšanjima, i dalje bori s visokom razinom nezaposlenosti. Stoga je EGSO ove godine odlučio nagraditi najbolje inovativne projekte, kojima se promiču kvalitetna radna mjesta, poduzetništvo ili samozapošljavanje te se

na taj način boriti protiv tog problema. Nagradit će se inicijative, koje su već provedene ili su još u tijeku, a kojima se potiče nediskriminacija u pogledu integracije na tržište rada. Inicijative moraju biti usmjerene na osobe koje su odnedavno na tržištu rada, kao što su mladi ljudi i osobe migrantskog podrijetla, ili kojima je potrebna posebna potpora, primjerice, dugotrajno nezaposlene osobe, žene neuključene u tržište rada,

osobe s invaliditetom ili siromašne osobe. EGSO je pokrenuo nagradu za razvoj civilnog društva, koja se ove godine dodjeljuje deveti put, kako bi nagradio i potaknuo konkretne inicijative i postignuća organizacija civilnog društva i/ili pojedinaca, kojima se daje znatan doprinos promicanju zajedničkih vrijednosti na kojima počiva europska kohezija i integracija. Tema nagrade prošle godine bila je migracija.

G. R.

EU PROJEKT KuTERRA: BUZET SA 7,5 MILIJUNA KUNA OBNAVLJA TISUĆLJETNI KAŠTEL PETRAPILOSA “LIVING HISTORY” TISUĆLJETNOG KAŠTELA

Večere uz svijeće u kaštelu iz srednjeg vijeka

U tijeku je priprema dokumentacije za provođenje javne nabave, a početak radova na završnom dijelu rekonstrukcije planira se početkom 2018. godine. Potpuno uređenje kaštela omogućit će ne samo posjete zainteresiranih turista već i održavanje raznovrsnih kulturnih, gospodarskih i turističkih aktivnosti tijekom cijele godine

Piše
Gordana ČALIĆ ŠVERKO
Snimio **Milivoj MIJOSEK**

Srednjovjekovne večere uz svjetlost svijeća, ali i drugi sadržaji vezani uz aspekt “living history”, oživljene povijesti kao interpretacije kulturne baštine, mogli bi vrlo brzo biti jedan od turističkih mamaca za turiste željne istarske prošlosti s obzirom bi zahvaljujući uspješnoj prijavi na natječaj Europskog fonda za regionalni razvoj putem projekta “KuTERRA”, tisućljetni kaštel Petrapilosa do sredine 2019. godine trebao bi biti u potpunosti saniran.

Morosini-Grimani

Projektom “KuTERRA” - revitalizacija istarskih kaštela Morosini-Grimani i Petrapilosa” kao vodeći partner upravlja Općina Svetvinčena, a u partnerstvu je još jedanaest subjekata iz javnog, privatnog i civilnog sektora. Ukupna vrijednost projekta iznosi 22.594.779 kuna, od čega vrijednost ulaganja u obnovu kaštela Morosini-Grimani iznosi oko 9,5 milijuna kuna, a u obnovu kaštela Petrapilosa 7,5 milijuna kuna s time da je 85 posto iznosa osigurano bespovratnim sredstvima EU iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

Kaštel Petrapilosa srednjovjekovna je utvrda smještena na 119 metara nadmorske visine, na litici iznad rijece Bračane, jedne od pritoka rijeke Mirne, šest kilometara od Buzeta. Kompleks se sastoji od središnjeg dijela i vanjskog dvorišta kojim je okružen. Nukleus iz kojeg se razvijala utvrda sastoji se od glavne kule, palasa, te unutarnjeg dvorišta. Na sjevernom dijelu nalazi se crkva Sv. Marije Magdalene, dok se na istočnom dijelu proteže vanjsko dvorište u kojem su vidljivi obrisi pomoćnih zgrada.

Kaštel je zaštićeno kulturno dobro na čijoj se sanaciji kontinuirano radi od 1995. godine. U tom razdoblju odrađena su arheološka istraživanja i potpuna sanacija crkvice Sv. Marije Magdalene, arheološka istraživanja unutrašnjeg dvorišta, građevinska sanacija središnjeg korpusa kaštela gdje su sanirani zidovi i spojevi palasa i kule. Svi su radovi realizirani u zajedničkoj suradnji Grada Buzeta te Konzervatorskog odjela u Puli. Do 2016. godine za radove i ulaganja na kaštelu te izradu prateće dokumentacije uloženo je sveukupno preko 4,7 milijuna kuna sufinanciranih sredstvima Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Istarske županije, Grada Buzeta te Regije Veneto.

Dvije pozornice

U dosadašnjem razdoblju dovršena je sanacija najzahtjevnijih dijelova kaštela koji su bili najugroženiji, nalazili su se na vrlo zahtjevnoj lokaciji, a predstavljali su i veliku opasnost za potencijalne posjetitelje. Za potpuno stavljanje kaštela u funkciju predstoji dovršiti njegovu cjelokupnu sanaciju.

Kaštel Petrapilosa - na litici iznad rijece Bračane

Obnavlja se tisućljetna utvrda

Povijest kaštela

Kaštel Petrapilosa u pisanim izvorima prvi se puta spominje u 10. stoljeću pod nazivom Ruin (ruševina). Obnovljen je 1285. godine pod vlašću akvilejskog patrijarha, a nakon toga pada pod upravu Venecije. Castrum Petrapilosa dodijeljen je 1440. godine Nicoli Gravisiju iz Pirana u “vječni feud” koji se sastojao od 12 sela. Kaštel je izgorio početkom 17. stoljeća i iako nije obnovljen, život u njemu nastavio se do kraja 18. stoljeća. U sklopu kaštela nalazi se romanička crkva Sv. Marije Magdalene u kojoj su 1995. godine pronađeni ulomci fresaka iz druge polovine 15. stoljeća iz furlansko venetskog slikarskog kruga.

U okviru projekta “KuTERRA” na kaštelu Petrapilosa planirano je rekonstruirati i konzervirati postojeće zidine središnjeg dijela korpusa kaštela - u dvorištu palasa te vanjskog dvorišta i prilaza kaštelu. Realizacijom projekta pristupa

i prezentacije izradit će se sustav novih horizontalnih i vertikalnih komunikacija unutar prostora utvrde sa svrhom omogućavanja pristupa gornjim etažama kule i palasa s uređenjem

Ulomci renesansne gravirane keramike

Gradonačelnik Siniša Žulić i zamjenica Ana Pernić

Atraktivan prostor bit će pogodan za razne manifestacije

vidikovca na najvišoj razini utvrde, a uredit će se i prostori za održavanje dodatnih kulturnih sadržaja - mala bina u unutrašnjem dvorištu te velika bina s pratećim prostorima spremišta i garderobe u vanjskom dvorištu.

Sa m kaštel bit će dodatno oplemenjen multimedijalnim i interaktivnim sadržajima usko vezanima uz njegovu

povijest, a predviđeno je i uvođenje automatiziranog oblika naplate ulaznica te praćenja broja posjetitelja. U neposrednoj blizini kaštela predviđeno je nekoliko parkirnih mjesta koja zadovoljavaju potrebe povremenih posjetitelja kao i posjetitelja sa smanjenom pokretljivošću, dok se za organizirane skupine predviđa osiguranje parkinga u podnožju kaštela.

Dogradonačelnica Ana Pernić ističe da će potpuno uređenje i stavljanje u funkciju kaštela Petrapilosa omogućiti ne samo posjete zainteresiranih turista već i održavanje raznovrsnih kulturnih, gospodarskih i tu-

rističkih aktivnosti tijekom cijele godine.

Bit će to vrlo atraktivan prostor pogodan za koncerte, kazališne predstave, tematske manifestacije s prezentacijom sadržaja vezanih uz povijest kaštela, radionice srednjovjekovne kuhinje, tržnice lokalnih proizvoda, uprizorenja legendi i povijesnih zbivanja. U tijeku je priprema dokumentacije za provođenje javne nabave, dok se sam početak radova na završnom dijelu rekonstrukcije planira početkom 2018. godine, najavila je Pernić.

Ovakvim projektima namjeravamo dodatno obogatiti kulturnu i turističku

ponudu Bužeštine te omogućiti da Buzet kao turistička destinacija živi tijekom cijele godine. Stavljanjem u funkciju kaštela Petrapilosa omogućit će se gospodarski razvoj lokalne zajednice kao i povećati broj dolazaka i noćenja turista. Posebno tu treba istaknuti potencijal koji će realizacijom projekta omogućiti turistički razvoj naselja u dolini Bračane, u neposrednoj blizini kaštela, neovisno da li se radi o povećanju broja smještajnih kapaciteta, razvoja ugostiteljskih sadržaja ili prezentacije i ponude lokalnih proizvoda domicilnog stanovništva, izjavio je gradonačelnik Siniša Žulić.

**EKOCID U GORSKOM KOTARU: ŠTETNE POSLJEDICE
IZGRADNJE DVIJU HIDROELEKTRANA U ZAŠTIĆENOM PODRUČJU**

Zbog samo 500 KW uništili rijeku kod Zelenog vira

Piše **Marinko KRMPOTIĆ**

Ugledni hrvatski lovni stručnjak i ekolog, doktor znanosti Dario Majnarić, obratio nam se povodom, po njegovom mišljenju, klasičnog primjera ekocida kojem je izložen Gorski kotar, točnije područje oko Zelenog vira kraj Skrada. Objašnjava da je riječ o izgradnji dviju mini hidroelektrana smještenih stotinjak metara nizvodno od Zelenog vira, pri čemu su odluke o njihovoj izgradnji stale nezamijećene.

Najslabija karika

- Nije se povela nijedna javna rasprava, o projektu ništa nisu znale ni ekološke udruge, nije bilo obaviješteno ni ribolovno ni lovačko društvo koje gospodari ovom rječicom, odnosno lovištem. Nije se stigao nitko ni pobuniti jer su pojedini objavljene na internetskim stranicama koje nitko ne čita. Bilo je namjerno tako učinjeno! Svi su doznali prekasno. Uglavnom, Gorani su izgubili bez ispaljenog metka. Gledao sam izletnike koji prolaze pokraj radilišta buduće elektrane. Svi nevjericu njišu glavom i šutke prolaze, ne mogu se načuditi hrvatskoj gluposti - govori Majnarić.

Kopalo me je i počeo sam istraživati kako je uopće izdana dozvola za izgradnju ove hidroelektrane, a prve informacije dobivam iz članka objavljenog u Novom listu u travnju 2016. godine. Na internetu nalazim i ostale doku-

Nije se stigao nitko ni pobuniti jer su pojedini objavljene na internetskim stranicama koje nitko ne čita. Bilo je namjerno tako učinjeno! Svi su doznali prekasno. Uglavnom, Gorani su izgubili bez ispaljenog metka

Dario Majnarić

mente i polako počinjem shvaćati slijed događaja koji počinju 2013. godine kada se osniva tvrtka iz Opatije Mala HE Zeleni vir s namjerom izgradnje malih hidroelektrana u Hrvatskoj. Očito su Gorskom kotaru našli "najslabiju kariku" jer se Gorani neće buniti makar im skačeš po glavi. Ideja predstavnika te tvrtke je napraviti dvije mini hidroelektrane u nastavku stare Munjare iz 1922. godine. Pronalaze u podružnici IGH u Splitu ovlaštenog izrađivača Elaborata zaštite okoliša za postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš. I sada se počinju odvijati u najmanju

ruku čudne stvari. Investitor putem opunomoćenika IGH obavještava Ministarstvo za zaštitu okoliša i prirode da odustaje od postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš krajem prosinca 2014., a samo dan kasnije Ministarstvo donosi i rješenje o obustavi postupka. Izgleda da nije bilo šanse da prođe elaborat od IGH, pa investitor pronalazi novog izrađivača elaborata u IRES-u iz Velike Gorice. Oni ekspresno izrađuju "bolji" elaborat do svibnja 2015. za što Ministarstvo već 25. kolovoza 2015. izdaje rješenje po kojem nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš. Sve postaje jasnije kada se zna da je tadašnji ravnatelj Državnog zavoda za zaštitu prirode dr.sc. Matija Franković do 2011. bio stručni savjetnik - istraživač u IRES-u. Državni zavod je uvijek bio produžena ruka Ministarstva i za njih odrađuju veliki dio poslova koji se odnose na zaštitu prirode i ocjenu utjecaja na zaštićene biljke i životinje. Ovdje nije teško zbrojiti 2 i 2 - govori naš sugovornik.

U cijeloj priči, kaže, najčudnije je rješenje koje "oprašta" izradu studije utjecaja na okoliš kao i glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu (NATURA 2000). - Do sada sam bio član mnogih povjerenstava i interventnih timova, suradnik na mnogim znanstvenim projektima koji se tiču zaštite prirode, te sam svjedokom, vrlo često neopravdano pretrdim i be-

skompromisnim stavovima članova istog Ministarstva, kao i članova DZZP-e kada se radi o zaštiti prirode. Zato zabrinjava i opravdano potiče sumnju ovako mlak, neprimjeren, nestručan i razočaravajući stav Ministarstva i njihovo rješenje, priča Dario Majnarić.

Skupa struja

No, ono što dodatno razbuktava nezadovoljstvo dr. Majnarića su tehničke karakteristike generatora koji će u HE Curak II proizvesti snagu od 500 KW.

- I sada se čovjek pita da li je vrijedno uništiti 750 metara ove čarobne rječice radi 500 KW! Kada bi se takve male hidroelektrane radile na područjima u kojima je čovjek bitno izmijenio okoliš, gdje je zagađena voda, to bi se moglo tolerirati, ali na ovako čistom području izgraditi hidroelektranu je svetogrđe. Nedavno smo bili svjedoci afe- re bivšeg ministra Vrdoljaka oko potpisivanja nepotrebnih ugovora oko izgradnje vjetroelektrana obzirom da je Hrvatska odavno prema- šila udio proizvodnje električne energije obnovljivim izvorima energije, a što će rezultirati znatnim poskupljenjem struje. Dakle, svakim novim uključivanjem mini hidroelektrane struja će postati skuplja jer je ova struja značajno skuplja od one proizvedene fosilnim gorivima. U planovima rada hidroelektrane stoji da će uvijek teći biološki minimum vode. U praksi to znači veći dio godine mrtvu rijeku. Neka svatko pogleda kako izgleda Čabranka veći dio godine u dijelu gdje se uzima voda za mini hidroelektranu, neka svatko pogleda Kupicu kako izgleda od izvora do spajanja s Curkom. Pogled na ostatke ovih rijeka govori više od tisuću salonskih elaborata. Već sam početak gradnje nagovijestio je kako ništa neće biti kao u elaboratu, do sada su već tone blata i cementa završile u Curku, a bilo je i prolivene nafte... - govori Majnarić, te se pita ima li sadašnji ministar snage preispitati odluku iz 2015. godine i obustaviti izgradnju dvije hidroelektrane na Curku.

GREENPEACOVA

Jadran

Ribe jedu plastiku i od toga umiru. Ptice isto. Velik je to problem! Nijedan farmer ne bi se prema poljima ponašao na način na koji mi činimo prema moru, rekao je kapetan Peter Wilcox

Napisao **Andrej PETRAK**

U sklopu mediteranske turneje "Više Mediterana, manje plastike", Greenpeaceov brod Rainbow Warrior III iz ove neovisne globalne organizacije za zaštitu i očuvanje okoliša te promicanje mira završio je turneju u hrvatskom dijelu Jadrana. Upozorili su na alarmantno stanje u vezi onečišćenja plastikom u Jadranu i na Mediteranu. Brod se može obići i virtualno, putem Facebook live videa, dostupnom na Facebook stranici Greenpeace Hrvatska.

Greenpeace poziva građane da mogu potpisati peticiju protiv plastike za jednokratnu upotrebu koja se u okolišu zadržava i stotinama godina, guši naša predivna mora, ubija morske životinje i ulazi u hranidbeni lanac.

- Sve više proizvodimo plastiku za jednokratnu upotrebu, koja nam je uglavnom nepotrebna, dok recikliranje samo po sebi nije dovoljno rješenje. Najezda plastike ubrzano pretvara naša mora u najveća odlagališta otpada na svijetu! Stanimo tome na kraj, poručili su iz Greenpeacea.

Ugrožene životinje

Upozoravaju da najezda plastike ugrožava morske životinje te dopijeva u hranidbeni lanac, zato što se plastika u moru usitnjava te prelazi u mikroplastiku. U Sredozemnom moru, dodaju, plastični ostaci pronađeni su u malim ribama, morskim pticama, kornjačama te želucima ulješura. Znanstvenici procjenjuju da u Sredozemnom moru već sad pluta 1.455 tona plastike. Recentna istraživanja ujedno ukazuju na to kako se u Sredozemnom bazenu nalazi između 21 i 54 posto ukupne

svjetske količine mikroplastičnih čestica. Otpad u Sredozemnom moru loše utječe na sve i svakoga, primjerice na biološku raznolikost morskih vrsta te koristi koje ljudi imaju od ekosustava, poput društvenih, vizualnih i gospodarskih, upozoravaju u Greenpeaceu.

- Plastika za jednokratnu upotrebu guši naša mora i ugrožava morske životinje. Neke plastične proizvode, poput žličice za miješanje kave, koristimo doslovno nekoliko sekundi, a u okolišu se zadržavaju stotinama godina. Stanje je krajnje alarmantno i tome moramo stati na kraj! Pozivamo građane da potpišu našu peticiju te da kažu ne plastici za jednokratnu upotrebu, rekla je Mihaela Bogeljić, voditeljica kampanje.

Odgovornost proizvođača

Većina plastike koja završi u oceanima i morima dolazi s kopna, nje čak 80 posto, a treba joj stotine godina da se razgradi.

Otpad koji su skupile mreže rovinjskog instituta za istraživanje mora

Greenpeace je objavio izvještaj "Sredozemlje zatrpano plastikom", koji pokazuje da je u svjetskim razmjerima plastika čini čak 60 do 80 posto morskog otpada. Pritom prosječna gustoća plastičnog otpada u Sredozemnom bazenu iznosi jedan komad na svaka četiri četvorna metra, što je, kažu, usporedivo s nakupljanjem plastičnog otpada u pet suptropskih oceanskih vrtloga.

- Dok EU donosi nove propise o otpadu i plastici, pozivamo ministra da se zauzme za što strože mjere smanjenja plastičnog zagađenja! Fokus treba biti na

KAMPANJA "VIŠE MEDITERANA MANJE PLASTIKE" PROVEDENA I NA HRVATSKOM MORU

ugrožava plastika

Glavata želva zarobljena najlonom

smanjenju plastike u nastanku i na više-kратноj upotrebi, a tek onda na recikliranju, što je do sada bio slučaj. Posebno tražimo da se uvede proširena odgovornost proizvođača,

odnosno obaveza sudjelovanja u trošku smanjenja i zbrinjavanja plastičnog otpada, istaknuo je voditelj Greenpeacea u Hrvatskoj, Zoran Tomić.

Brod Rainbow Warrior III, prije Hrvatske, posjetio je Španjolsku i Italiju,

gdje je Greenpeace provodio istraživanje mora. U suradnji sa znanstvenicima iz Društva za istraživanje mora - 20.000 milja u Hrvatskoj je dokumentira onečišćenje plastičnim otpadom, a Greenpeaceov brod potom će se iz Jadrana

na uputiti za Grčku i Bugarsku.

- Prvi put sam veće količine plastike kako pluta u moru vidio 2000. godine u oceanu, kad smo plovili za Filipine, nekih 100 milja od Manile. Svi na brodu bili smo šokirani. Danas isto vidimo

u Mediteranu. Više od 90 posto plastike u moru, čini mikroplastika, koja nije vidljiva golim okom. Zaboravite mogućnost da se ocean može očistiti mrežama, bio je jasan kapetan broda Peter Wilcox.

Usporedio je problem s plastikom u moru na Pacifiku i Mediteranu.

- Plastika je u Mediteranskom moru možda više koncentrirana, zbog velike ljudske populacije koja sa svih strana okružuje ovo more, ali situacija u svim morima zabrinjava. Ribe jedu plastiku i od toga umiru, ili obolijevaju. Ptice jedu tu istu plastiku, također obolijevaju i umiru. Velik je to problem! Ako želimo koristiti od oceana, moramo se ponašati prema tom prirodnom resursu kako treba. Nijedan farmer ne bi se prema svojim poljima ponašao na način na koji svi mi činimo prema moru, rekao je Peter Wilcox.

Osvrnuo se na to koliko su se kampanje Greenpeacea na moru promijenile tijekom proteklih desetljeća.

- Prije petnaest godina nismo znali kakve će sve drastične posljedice i klimatske

Solarna turneja po Istri

☀️ Od svoga dolaska u Hrvatsku, Greenpeace je vodio kampanje za održivo ribarstvo, protiv termoelektrane Plomin C i eksploatacije nafte iz Jadrana u okviru koalicijske SOS za Jadran te za korištenje obnovljivih izvora energije. Nedavnom solarnom turnejom po Istri, Greenpeace je započeo kampanju promoviranja obnovljivih izvora u turizmu, s naglaskom na korištenje solarne energije na Jadranu. Od ove godine vode spomenutu kampanju protiv plastike za jednokratnu upotrebu.

promjene biti izazvane korištenjem fosilnih goriva. Nismo tada znali o globalnom zagrijavanju, a danas nam je ovaj problem u fokusu. Godine 1985. naš fokus bio je borba protiv nuklearnih pokusa, zajedno s toksičnim otpadom i drugim stvarima. Znatno smo se više tad bavili i problem očuvanja morskih sisavaca. Naša misija se promijenila, ali činimo ono što mislimo da je nužno i na što svekolika javnost treba obratiti svoju pažnju. U današnjem vremenu to su klimatske promjene, a konkretno danas, alarmantni problem s plastikom u moru, rekao je kapetan Rainbow Warriora.

Povijest broda

Rainbow Warrior III prvi je brod projektiran i sagrađen po mjeri Greenpeacea, pri čemu se maksimalno vodilo načelima održivosti i zaštite okoliša. Prvi Rainbow Warrior minirali su francuski specijalci 1985. godine, ali svejedno je imao važnu ulogu u zaustavljanju nuklearnih pokusa na Pacifiku. Taj je brod ujedno uspješno blokirao dovoz ugljena i sprečavao destruktivno kočarenje. Njegov nasljednik, drugi Rainbow Warrior, otišao je u zasluženu mirovinu nakon 22 godine službe u zaštiti planeta. Na tragu prethodnika danas ponosno jedri treći Rainbow Warrior, koji je zaplovio 14. listopada 2011. Riječ je o najbolje opremljenom brodu u Greenpeaceovoj floti, od prve trošne ribarice koja je 1971. godine krenula u ekspediciju protiv američkih nuklearnih pokusa do danas.

Plovi koristeći vjetar

☀️ U Greenpeaceu kažu da su nastojali da Rainbow Warrior III bude što ekološkiji, a to su postigli u suradnji s vrhunskim inženjerima. Brod plovi prvenstveno koristeći vjetar. Njegovi "A" jarboli visoki su 55 metara te mogu podnijeti veću težinu jedra od konvencionalnih jarbola iste veličine. Riječ je o prvom primjeru takve konstrukcije na brodu veličine Rainbow Warriora, ponaše se u ovoj svjetskoj organizaciji. Oblik trupa dužine 58 metara dizajniran je za postizanje visoke energetske učinkovitosti, A-oblik jarbola i jedra optimiziran je za dobro jedrenje, a najveća brzina iznosi oko 13 čvorova. Brod posjeduje i električni pogonski sustav, koji na 300 kilovata daje brzinu od sedam čvorova. Brod je kao takav podvrgnut vrlo detaljnoj procjeni utjecaja na okoliš, svi motori zadovoljavaju najveće ekološke standarde IMO Tier-II. Osigurano je pročišćavanje ispušnih plinova, smanjenje emisija dušičnih oksida i čestica, kao i biološka obrada otpadnih voda i "sive vode". Sve boje koje se koriste su ekološke, a osigurano je i centralno punjenje i odzračivanje sustava za gorivo i ulje da bi se spriječilo izlivanje. Sve detalje ovog impresivnog broda Riječani imaju priliku razgledati još danas na Gatuzi Karoline Riječke. Pored Rainbow Warriora III, flotu Greenpeacea danas čine Arctic Sunrise, koji je trenutno na putu prema, a gdje drugdje, neko Arktiku, te Esperanza, koji trenutno boravi u Španjolskoj.

Marko Gracin

Brod Greenpeacea Rainbow Warrior III prilikom posjete Rijeci

PULSKOM VODOVODU IZ EUROPSKIH FONDOVA ODOBRENO 6,5 MILIJUNA KUNA ZA REKONSTRUKCIJU PET KILOMETARA VODOVODNE MREŽE

Nove vodovodne cijevi u Valturi

Upravo zbog zastarjelog i poroznog cjevovoda učestala su puknuća, zbog čega se godišnje mora intervenirati između 22 i čak 47 puta! Svaka intervencija na vodovodnoj mreži predstavlja i potencijalnu mogućnost nekontroliranog zagađenja vodoopskrbe naselja, napominju iz pulskog Vodovoda

Pulskom je Vodovodu nedavno odobreno 6,5 milijuna kuna iz europskih fondova za rekonstrukciju pet kilometara zastarjele vodovodne mreže u Valturi. Sredstva su pulskoj tvrtki, kao nositelju projekta, odobrena putem Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2020. godine. Dobivenim će se sredstvima obnoviti i modernizirati postojeća vodovodna mreža u naselju, a cilj je povećati kapacitet i kvalitetu vodoopskrbe lokalnog stanovništva, te osigurati kontinuiranu kontroliranu vodoopskrbu stanovnika naselja kvalitetnom vodom za piće. Postavit će se 4.950 metara novih cijevi od nodularnog lijeva (DN 100) te 450 metara PE-HD cijevi (DN 63). Trasa novog cjevovoda tlocrtno je smještena u trup postojećih asfaltiranih prometnica i na njoj se planira rekonstrukcija 150 priključaka za 359 mjernih mjesta.

Loše cijevi

- Prema ugovoru o financiranju, potpisanim s Agencijom za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, razdoblje ulaganja je najduže 36 mjeseci od datuma donošenja odluke, odnosno od 10. srpnja ove godine. U skladu s tim priprema se natječajna dokumentacija za postupak administrativne kontrole prije objave samog natječaja propisanog ugovorom o financiranju, napominju iz pulskog Vodovoda.

U planu rekonstrukcija 150 priključaka za 359 mjernih mjesta

Obnovom vodovoda mještani će dobiti sigurnu opskrbu

Planirani rok izvođenja radova je devet mjeseci, no on će se uskladiti u skladu s općinskom odlukom o zabrani radova u turističkoj sezoni.

Na pitanje kako je sadašnje stanje mreže, iz Vodovoda odgovaraju da je čak 60 posto cijevi od PVC i PEHD materijala s isteklom amortizacijom, dok je 16

posto pocinčanih cijevi koje ne zadovoljavaju današnje uvjete kvalitete vode.

- Profili manji od DN 50 u ukupnoj dužini od 3.459 metara ne zadovoljavaju tehničke zahtjeve propisane važećom zakonskom regulativom. Ujedno, u ljetnim mjesecima onemogućena je ravnomjerna isporuka vode do krajnjeg potrošača, napominju iz Vodovoda.

Upravo zbog zastarjelog i poroznog cjevovoda učestala su puknuća, zbog čega se godišnje mora intervenirati između 22 i čak 47 puta! Svaka pak intervencija na vodovodnoj mreži predstavlja i potencijalnu mogućnost nekontroliranog zagađenja vodoopskrbe naselja.

Novi potrošači

- Rekonstrukcijom i izgradnjom novog cjevovoda broj intervencija bi se sveo na minimum. Samom obnovom zastarjele i podkapacitirane mreže osigurat će se kontinuirana vodoopskrba naselja kvalitetnom vodom za piće, smanjit će se troškovi održavanja te broj prigovora krajnjih korisnika na pruženu uslugu vodoopskrbe. Izgradnjom dijela nove vodovodne mreže stvorit će se uvjeti za prebacivanje privremenih priključaka na stalne (mogućnost ugradnje vodomjera na vlastitoj parceli), te priključenje novih potrošača, napominju iz Vodovoda.

Mirjana VERMEZOVIĆ IVANOVIĆ

Morska staništa

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike raspisalo je poziv za dostavu projektnih prijedloga za bespovratna sredstva za projektu povećanja dostupnosti podataka o morskoj bioraznolikosti, odnosno o rasprostranjenosti obalnih i pridnenih morskih staništa u području Jadranskog mora pod nacionalnom jurisdikcijom. Podaci su preduvjet za uspostavu i provedbu odgovarajućih mjera praćenja i očuvanja, u skladu s Direktivom o staništima i Okvirnom direktivom o morskoj strategiji. Svrha poziva je identificirati i kartirati obalna i pridnena morska staništa na području Jadranskog mora pod nacionalnom jurisdikcijom te izraditi cjelovitu kartu obalnih i pridnenih morskih staništa u hrvatskom obalnom moru i epikontinentalnom pojasu.

G. R.

Podrška mladima

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, putem Europskog socijalnog fonda, raspisalo je natječaj, otvoren do 11. rujna, za dostavu projektnih prijedloga (bespovratna sredstva) podrške programima usmjerenim mladima. Na natječaj se mogu prijaviti jedinice lokalne samouprave, jedinice regionalne (područne) samouprave i organizacije civilnog društva. Opći cilj programa dodjele bespovratnih sredstava je povećati socijalnu uključenost mladih, dok će specifične projektne aktivnosti biti moguće usmjeriti na kvalitetno provođenje slobodnog vremena mladih, informiranje mladih i pružanje usluge savjetovanja o relevantnim temama, prevenciju nasilja među mladima, unaprjeđenje razvoja socijalnih vještina i kompetencija koje pridonose konkurentnosti na tržištu rada i socijalnom uključivanju mladih. Indikativna sredstva u okviru ovog natječaja iznose 12 milijuna kuna.

G. R.

Rekonstrukcija cjevovoda i u Šišanu

Kad je riječ o rekonstrukciji mreže u drugim naseljima općine Ližnjan, iz Vodovoda napominju da je, prema ovogodišnjem planu, izgrađena i rekonstruirana mreža u Muntiću i Jadreškima, a trenutno se ishoduje građevinska dozvola za dio Šišana. Vodovod Pula u suradnji s Općinom Ližnjan izrađuje glavni projekt i ishoduje građevinsku dozvolu za rekonstrukciju vodovodne mreže u dijelu Ulice Giuseppea Trombe u Šišanu, i to na potezu od nogometnog igrališta do Svetice u ukupnoj duljini od 1.500 metara. Iz Vodovoda očekuju da bi do kraja godine mogla početi obnova prve dionice i priključenje novih korisnika, a dotad nije moguće priključenje novih korisnika. Stanovnici Svetice, naime, problem s vodoopskrbom imaju već godinama, pa i desetljećima, pogotovo u ljetnim mjesecima, kada zbog pojačanje potrošnje voda iz pipa doslovce kaplje, a katkad je uopće nema. Na nizak tlak u zastarjelim cijevima Vodovod i ližnjansku općinsku vlast upozorili su i pojedini stanovnici Trombine ulice koji na ovom području imaju legalne objekte, a neke i iznajmljuju turistima. Vodovod je na njihovu inicijativu još 28. travnja ove godine privremeno obustavio priključivanje potrošača na mrežu. Stanovnici Svetice nadaju se da će nakon rekonstrukcije starih cijevi konačno imati dovoljno vode čitave godine.

Jasna Uric

Izdavač:
Glas Istre novine d.o.o.

Prilog izlazi druge srijede u mjesecu
Prilog je realiziran u suradnji s Istarskom županijom